

KYBERSTALKING

Co je kyberstalking?

Kyberstalking je zneužívání internetu, mobilních telefonů nebo jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu.

Co je stalking?

Stalking v překladu znamená pronásledování, opakované stupňované obtěžování, které může mít různou podobu a intenzitu.

Projevy stalkingu

- 1. Opakované dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť** (pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasíláním vzkazů na ICQ, Skype, v chatu, zasíláním různých zásilek s dárky apod.).
- 2. Demonstrování moci a síly stalkera** (výhrůžky).
- 3. Ničení majetku oběti** (např. rozbíjení oken, aut, ubližování domácím zvířatům, zasílání počítačových virů apod.).
- 4. Stalker označuje sám sebe za oběť.**
- 5. Poškozování pověsti oběti.**

Oběť a totožnost stalkera

- A. Oběť stalkera osobně zná a ví, že ji pronásleduje.**
- B. Oběť stalkera osobně zná, ale neví, že ji pronásleduje.**
- C. Oběť stalkera osobně nezná (vyhlédl si ji např. na internetu).**

Kdo jsou stalkerři?

Rozpoznat stalkera nemusí být vůbec snadné a často se to ani nepodaří. **Může se jevit jako společensky naprosto normální člověk, o kterém ani jeho nejbližší okolí nemusí vědět, že pronásleduje jinou osobu.** Stalkerři bývají podle statistik častěji muži. Problematičtějšími útočníky ale bývají ženy – zejména pro svou cílevědomost a systematickost.

Typologie stalkerů

A. Uctíváč

Snaží se navázat kontakt se zbožňovanou osobou. Jakákoli reakce oběti ho proto povzbuzuje a motivuje k dalšímu jednání. Předpokládá, že vyhlédnutý cíl bude jeho city opětvovat. Věří, že mu oběť dluží opětvování jeho „lásky“, když do ní tolik investuje. Žárlí, pokud má oběť vztah s jinou osobou. Tento typ má zvýšené citové nároky. Je-li oběť odmítnut, mění se jeho chování (začne oběti vyhrožovat, snaží se ji poškodit, někdy užívá také násilí).

Do této skupiny patří i **stalkerři celebrit**.

B. Poblouzněný milovník

Žije v iluzi, že ho oběť miluje. Vysvětluje si tak veškeré její chování. Přitom je přesvědčen, že se jeho vysněná romance stane pevným vztahem. Může trpět akutní paranoiou. Obvykle si vybírá oběť s vysokým sociálním statutem. Zpravidla nereaguje na jakékoli právní řešení (policie, soud). Pokud se nedostane do péče psychologa nebo psychiatra, pokračuje ve stalkingu dál.

C. Bývalý partner

Bývá to člověk, který nezvládl ukončení vztahu (může jít o vztah pracovní, obchodní nebo např. terapeutický). Jeho chování je následkem touhy obnovit vztah nebo je odplatou za odmítnutí. Pociťuje ztrátu v kombinaci s frustrací, hněvem, žárlivostí (zejména pokud si oběť nalezne jiného partnera), pomstychtivostí a zármutkem.

D. Neobratný milovník

Přestože touží po romantickém nebo intimním vztahu, nedokáže ho díky svým slabým sociálním a komunikativním dovednostem navázat. Pokouší se o fyzický kontakt s obětí (držet oběť za ruku, políbit ji), zpravidla se však neuchyluje k hrozbám ani k fyzickému násilí. Tento typ není tak vytrvalý jako jiné typy stalkerů. Pokud oběť využije právní a policejní pomoci, stalker většinou pronásledování zanechá.

E. Sexuální útočník

Snaží se o sexuální útok (často je to sexuální deviant). Tento typ stalkera používá také voyerství, exhibicionismus, obscénní telefonní hovory, sadismus, masochismus apod.

F. Ublížený pronásledovatel

Chce se pomstít za skutečné nebo domnělé zranění, jež mu oběť způsobila. Většinou se omezuje na slovní útoky (vyhrožuje, zastrašuje, podává na oběť žaloby), pravděpodobnost fyzického útoku na oběť je minimální. Mstí se na domácích mazlíčcích oběti (krádež či zabití), vloupává se do domu či bytu oběti apod. Obtěžování mu přináší uspokojení, má pocit, že má nad obětí moc a kontrolu. Bývá velmi vytrvalý.

G. Kyberstalker

Využívá informační a komunikační technologie (internet, mobilní telefony). Svou oběť může kontaktovat pod falešnou identitou např. na diskuzním fóru, to mu také může sloužit k získávání informací o oběti od jiných uživatelů, popř. může ke stejnému účelu použít různé spywarové programy. Pravý kyberstalker se nikdy neuchylí k fyzickému útoku a své pronásledování realizuje výhradně prostřednictvím elektronických médií.

Kyberstalking můžeme nalézt u všech výše uvedených typů. Každý stalker tedy může být zároveň i kyberstalkem.

KYBERSTALKING

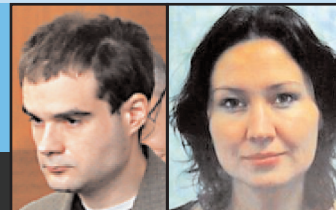
Případy kyberstalkingu a stalkingu

V ČR se se stalkingem setkala asi 10 % populace. **Nejčastějšími oběťmi jsou expartneri, celebrity, politici, lidé zhrzení v lásce apod.** 2 % případů končí smrtí. V trestním zákoníku platném od 1. 1. 2010 je stalking nově zařazen jako trestný čin nebezpečné pronásledování.

Sadistický stalker Petr H. více než 2 roky pronásledoval svou kolegyni z Ruzyňského letiště. Psal jí **výhrůžné e-maily, SMS, špehoval ji, fyzicky ji napadal, zničil jí automobil.** Za to byl odsouzen k 250 hodinám veřejně prospěšných prací. Pro jejich neplnění mu byl trest změněn na 125 dnů vězení. Nástup trestu si Petr H. odložil kvůli špatnému psychickému stavu. Oběť na agresora opakovaně upozorňovala policii, příběh zveřejnila. **Marně.**

Důsledky:

Ubil ji před jejím domem čtyřkilovou větví. Za to byl odsouzen na 15 let vězení.

50letý stalker Štefan Z. obtěžoval o 20 let mladší ženu. **Vulgárně ji urážel, špehoval ji a naháněl autem, bombardoval ji SMS zprávami, nechtěnými pozornostmi, nakonec i výhrůžkami** (likvidace ženy i jejího partnera). Za 7 měsíců ji telefonicky kontaktoval nejméně ve 498 zjištěných případech.

„Podívej se, ty špinavá couro, ještě jednou uvidím měšťáky u svého auta, tak se tvůj dozví o tvých úchylárnách. To, co bylo doteď, byl jen pionýrský tábor, teď zažiješ peklo. Zničím tě, ode dneška tě bude sledovat chlap, i kdyby mě to mělo stát sto tisíc. Nebudu šetřit nikoho, ani bratra, ani rodiče, zničím tě.“

Důsledky:

Byl odsouzen ke 2 letům odnětí svobody do věznice s dozorem za vydírání a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci.

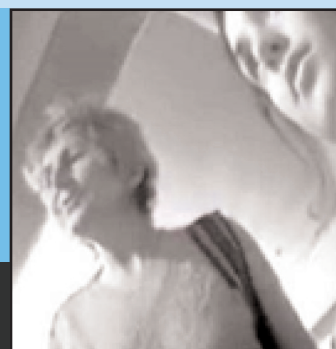

Studenta Tomáše K. z Mostu několik let pronásledovala jeho obdivovatelka Barbora K. a její matka. Ta se rozhodla, že udělá vše pro to, aby dceři „ulovila“ vyhlédnutého partnera. Barbora mu psala **desítky SMS zpráv denně, zahlcovala ho e-maily, nechávala před jeho dveřmi dárky.** Ať šel student kamkoli, následovala ho. **Na ulici se s ním snažila srovnat krok,** aby to alespoň vzdáleně vypadalo, že k sobě patří. Neustále mu opakovala, že ho miluje, nebo že ho nenávidí.

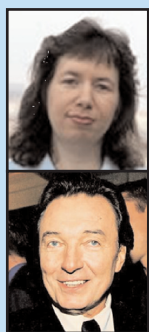
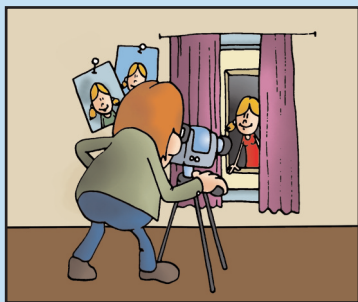
„Podívej se, s kým tady dneska je. Jestli to není příbuzná, tak je to teda pěkná šereda. Teda Tomáši, za takovouhle štetku jsi vyměnil moji Báru? To je hrůza. Vždyť se podívej, jakou má zlatou kabelku, jako nějaká štetka z E55.“

Důsledky:

Tomáš se nemůže nijak bránit, protože stalkerky ho fyzicky nenapadly, nevydíraly nebo vůči němu nespáchaly jiný trestný čin, který by popisoval český trestní zákoník.

Stalkeréři celebrit

Karel Gott

Uma Thurman

Mel Gibson

Steven Spielberg

Britney Spears

Madonna

Jak se chránit?

- Dejte stalkerovi najevo, že o jeho zájem nestojíte.
- Neodpovídejte stalkerovi na vzkazy, **nechoďte s ním na schůzky.**
- Změňte své návyky (choďte či jezděte jinými cestami, nakupujte jinde apod.).
- **Uschovejte si důkazy** (výhrůžné SMS a e-maily) a **informujte policii.**
- **Mluvte otevřeně s okolím** o tom, co se děje (s rodinou, s dětmi, s obchodními partnery atd.).
- Znáte-li jméno agresora, **nebojte se na něj přímo ukázat.**
- **Chraňte se.**

